

7.Omenia și ospitalitatea – trăsături distinctive ale românilor

Marele gânditor Petre Țuțea explica miracolul poporului român prin geniul militar și politic al acestuia. Geniul militar rezultă din invincibilitatea românilor așezați la “poarta furtunilor” (românii au pierdut bătălii, dar n-au pierdut războaie!), iar geniul politic este evidențiat de iscusința cu care românii au știut să-și atingă marile obiective naționale, în pofida adversităților externe, ca de pildă unirea Principatelor în anul 1859, respectiv Marea Unire de la 1 Decembrie 1918, în condițiile în care provinciile românești erau înconjugate la acea vreme de trei imperii unite în ostilitatea lor față de idealul secular al românilor: imperiul habsburgic, imperiul otoman și cel țarist. Poporul român a rezistat și s-a întărit, pe când cele trei imperii au dispărut și românii le-au mâncat coliva...

Faptele uimitoare săvârșite întru apărarea ființei naționale, continuitatea bimilenară pe aceste meleaguri și afirmarea românilor în arena internațională, toate acestea decurg din substanța intimă a poporului român: o structură articulată în egală măsură pe însușiri general umane (iubirea gliei străbune, patriotismul, spiritul de sacrificiu etc.) și pe însușiri specifice. Iar dintre însușirile specifice, omenia și ospitalitatea au avut un rol crucial în definirea profilului moral și atitudinal al românului, căci ospitalitatea românilor este de-a dreptul proverbială, iar omenia un admirabil mod existențial...

Bunica mea dinspre mama, o țărancă frumoasă, isteată și bună ca pâinea caldă, își făcuse un neștirbit obicei din a omeni pe oricine îi călca pragul casei: tânăr sau bătrân, cerșetor ori om cu stare, cel care se nimerea să intre în casă era îmbiat cu voce energică și gesturi calde să ia loc la masă pentru a gusta din ceea ce se învrednicise bunul Dumnezeu să-i dea dânsei. Între timp traista cerșetorului se îngreuna binișor cu mulțimea lucrurilor pe care buna femeie i le dădea cu bucuria secretă că s-a ivit această ocazie aparte...

Desigur, omenia este o însușire complexă. Situată în prima linie a condiției noastre umane, omenia nu funcționează, ori funcționează fals în absența unui mănunchi întreg de însușiri complementare, cum ar fi mila, generozitatea și iubirea aproapelui. Iar ospitalitatea este grația cu care omenia acționează dezinteresat și fără discriminări în raporturile cu semenii. Tradiționala ospitalitate românească cu pâine și sare este un ritual ancestral în care bogăția subsolului românesc (sarea) și rodul solului (pâinea) sunt oferite drept dovezi palpabile ale

bogăției sufletești a ofertantului.

Cele mai încântătoare basme și legende sunt cele în care eroii înving piedicile presărate în calea lor de exponenții răutății omeniești: vrăjitori, zmei, vârcolaci etc. De cele mai multe ori nu ajung înaltele însușiri cu care sunt înzestrați eroii. În anumite momente de răscruce din lupta dusă pentru adjudecarea binelui, e nevoie de mărunțul dar esențialul ajutor al unui om de omenie: un coltuc de pâine, o cană cu apă, un loc de mas peste noapte.

Vicisitudinile vieții n-au reușit până în clipa de față să șubrezească fundamentul românesc al omeniei și ospitalității. Îndrăznesc să sper că nici atotputernica economie de piață nu va izbuti, cu tot asaltul ei perfid asupra acestor neprețuite deprinderi și obiceiuri. Și asta chiar dacă apusenii cu apucăturile lor cămătărești se înghesuie la izvoarele primordiale ale omeniei și ospitalității românești în general, ale celor maramureșene în special. Sau poate tocmai de aceea...

8. “Totalitarismul” înălțător al lecturii

Fiindcă tehnica – neobosita servitoare a comodității omului, a creat nenumărate canale lesnicioase de informare rapidă, ca de pildă calculatorul și televizorul despre care deja am vorbit, s-ar părea la prima vedere că lectura, clasică și anevoioasă, n-are nici cea mai mică șansă în competiția cu aceste nepuizabile prelungiri și receptacule de inteligență umană. Cu toate acestea se citește (încă) mult și cu folos pentru frumusețea și bogăția spiritului uman atotcuprinzător. E drept că ofensiva pragmatismului aduce primejdioase ofense fundamentului omenesc, printr-o progresivă pervertire a preocupărilor celor care deja sunt captivi în plasa imediatului material și prin grija disproporționată a acestora pentru asigurarea unui pospai de informare ce caută să țină locul unei minime culturi, altfel spus prin naufragierea credulilor în apele călduțe dar urât mirositoare ale superficialului și suficientului.

Și totuși, în pofida bombardamentului dezlănțuit de presa scrisă și vorbită asupra preferințelor tot mai capricioase și mai ostenite ale omului modern, în pofida ofensivei literaturii submediocre și a “războiului” informațional tot mai sofisticat și mai crâncen, se mai caută cartea bună, se citește, se meditează și se trudește la prepararea hranei spirituale indispensabile întru

avansarea omenirii pe traseele înaintașilor harismatici, trasee înveșnicite cu credință și încredere, frumusețe și echilibru, armonie și înțelepciune.

Din acest punct de vedere chiar că putem fi liniștiți: Totdeauna va exista un nucleu de entuziaști, romantici veghind pe meterezele culturii universale, acești adevărați apostoli ai unei lumi spirituale în declin, ce-și asumă sarcinile și privațiunile înălțătoare ale unui "totalitarism" al lecturii care contribuie esențialmente la salvarea omenirii printr-o neconținută îmbogățire lăuntrică.

Acesta, de altminteri, este și mesajul suprem al creștinismului: Nimic nu-i mai de preț decât să vii dezinteresat în ajutorul semenului tău, să-i ierți cerbicia acumulării pieritoare și să-l ajuți să scape din capcana (dis)confortului eminamente material, pe direcția căruia a înțepenit acul busolei lumii noastre!

9.Săracă țară bogată...

Este vizibil pentru oricine că România a ajuns la capătul puterilor în ceea ce privește resursele și că majoritatea zdrobitoare a românilor sunt pe drojdie. Cum se explică că o țară cu importante resurse ale solului (teren mănos, ape și păduri cu esențe prețioase) și cu multe alte resurse ale subsolului (sare, petrol, metale feroase și neferoase) a ajuns în actuala situație critică? Pentru că la drept vorbind nu funcționează mulțumitor nici unul din sectoarele economiei naționale: fie din cauza absenței banilor, fie din cauza delăsării și a proastei organizări, fie dintr-o mie de alte motive care toate converg înspre albia secată a capitalului autohton.

Este adevărat că lipsesc banii pentru revigorarea economiei, în general pentru înzdrăvenirea țării, și că românului îi crapă maseaua după capital străin, fapt ce va face ca politica românească să joace așa cum vor cânta din sunători zarafii de pe meridianele vestice. Dar tot așa de adevărat este că excesul de zel, combinat cu prostia turbată a românilor sindicaliști și/sau nesindicaliști din tulburea perioadă situată după Decembrie '89, face ca multe societăți de azi (evident, dintre cele care încă n-au ajuns pe butuci) să plătească polițele semnate de mâna atotstăpânitoare a jafului, incompetenței și inconștienței. Și iac-așa s-a trecut pe nesimțite de la nemuncă la ruina țării, apoi la împrumuturi externe și încăierări pentru lefuri mai mari...

Dar iată că jaful organizat și nepăsarea concretizată în pierderea celor mai multe dintre piețele

noastre tradiționale de desfacere, se întorc ca un bumerang împotriva noastră a tuturor. Desigur, cunoașterea și analiza temeinică a cauzelor care au dus la colapsul economiei românești, cu atât mai mult cu cât unele dintre aceste cauze operează cu dezinvoltură de câteva decenii bune, o asemenea analiză nu va duce automat la îndreptarea situației. Căci contrar poruncii biblice: *Să nu furi*, mentalitatea unei părți consistente a românilor este atât de îmbibată de năravurile comunisto-bolșevice, conform cărora a șuti din avutul statului face parte din exercițiul demnității imperturbabile, încât posesorii unui asemenea har s-au grăbit să-l valorifice din plin în lunga perioadă postdecembristă de când ne tot scremem și prosperitatea poleită cu democrație nu mai vine. Așa au apărut întinsele și mănoasele rețele mafiote de tip mioritico-balcanic, cu ramificații spre cele patru puncte cardinale, care au desăvârșit ceea ce fostul regim aprofundase cu socoteală după dezastrul provocat de cel de-al doilea război mondial: secătuirea completă a României!

Explicațiile, oricât ar fi ele de convingătoare, nu pot ține de foame. Iar în actuala cruciadă a inflației, șomajului și a goanei după mirajul occidental, cunoașterea de către românul sărac a rolului jucat de România interbelică în alimentarea Europei cu cereale (vezi *Ultimul cuvânt* al lui Mircea Vulcănescu), reprezintă o mult prea slabă consolare. Îndeosebi când iei aminte la convulsiile de azi ale agriculturii noastre muribunde...

10.Marșul triumfal spre economia de piață

Se știe că unul din idealurile societății românești postdecembriste a fost acela de-a clădi și dezvolta o economie de piață, dacă nu la parametrii occidentali (este practic imposibil cu uriașul handicap moștenit, nu-i așa?), măcar la nivelul altor state foste comuniste, dintre care unele ne-au cam luat-o binișor înaintea. Sigur că pentru decalajul existent – și care se va accentua dacă felia noastră de contribuție se împute în continuare, există explicații mereu reluate și actualizate, care explicații se constituie în justificări abundente, ba chiar în acuzații patriotarde cu iz rânced.

În definitiv, ce este economia de piață? Sintagma nu este prea fericit aleasă, deoarece nu reflectă fondul unei problematice social-juridice prin care se garantează inviolabilitatea proprietății, în schimb i se impun respectivului proprietar și/sau producător de bunuri, anumite reguli de acțiune și comportament, care se constituie într-un cod de onoare așezat la baza competițiilor din toate sferele economiei. Deci sintagma *economie concurențială* redă mai

nuanțat conținutul complex al respectivului proces, așa cum noțiunea de computer este mai bogată în note ca cea de calculator.

În esență, vorba lui Petre Țuțea, mult jinduita economie de piață de pe plaiurile noastre presupune cu necesitate realizarea într-un cadru juridic adecvat a două obiective majore: țăranul proprietar în comuna rurală și micul întreprinzător în cea urbană! Dar pe măsură ce facem pași înspre Uniunea Europeană, constatăm că cele două obiective s-au încurcat atât de amarnic în hățișurile legislației noastre, încât mulți dintre proprietari se pot bucura pe mai departe doar de acte, în timp ce alții le folosesc bunurile...

Se vede treaba că până la așezarea fermă a României pe picioare, toate încercările și experimentele guvernanților noștri de stânga și de dreapta nu vor fi decât paliative prin care ne furăm căciula singuri, adică măsuri tulburi, luate și aplicate pripit sub presiunea unor organisme internaționale. Din asemenea măsuri, alandala gândite și aplicate, au de câștigat doar o mână de potenți, în timp ce imensa majoritate a românilor înoată în mizerie. Acesta să fie modelul pe care dorim să-l consolidăm în România, șubredul model sud-american din care aproape că este exclusă clasa de mijloc?!...

Iată de unde provine actuala deziluzie a românului de azi. Și apatia totodată, atâta timp cât nimic bun nu se conturează clar la orizont, ci doar noi și noi teste condimentate cu declarații triumfaliste, în flagrantă contradicție cu situația reală a omului de rând. Iar mentalitatea românilor, o meteahnă ce-și trage seva din epoca de aur a turcilor și grecilor oploșiți pe aceste meleaguri, se dezvoltă cu pași repezi pe coordonate originale, grație cadrului socio-moral propice și grație masivelor infuzii mafiote din Est și Vest.

11.Dincolo de binele iluzoriu și de răul cert al românilor

Nu e pentru nimeni un secret că românii o duc rău, chiar foarte rău. Din vina exclusivă a conducătorilor de ieri și de azi? Din vina noastră a tuturor, vină concretizată în nemuncă, jaf, corupție , dezorganizare dusă până la haos și lipsă de productivitate? Dintr-o fatalitate ce parazitează destinul nostru istoric? Poate că din fiecare câte puțin...

Tot așa este cunoscută și răscunoscută lipsa de unitate a românilor din interior (ei se lasă dominați de orgolii și pasiuni meschine, în dauna intereselor naționale), ca și cea a românilor

din diasporă – gata oricând să crucifice imaginea României, spre satisfacția comunităților unde s-au integrat sau caută să se integreze mai lesne. Ce să mai vorbim de legăturile defectuoase dintre românii din interior și cei din afara granițelor! Drept este că nici nu s-au depus eforturi constructive în această direcție. Ba până nu demult, eforturile statului comunist erau îndreptate înspre denigrarea românilor plecați din țară din anumite motive (cel mai adesea din motive de ordin ideologic și politic), spre ștergerea din memoria națiunii a amintirii acelor care căutau belșugul occidental, chiar dacă mulți dintre ei – prin reputația dobândită – ar fi putut contribui la refacerea prestigiului șifonat al României și apoi la sporirea acestuia.

E foarte adevărat că după Decembrie '89 s-a renunțat la aceste practici, în egală măsură nedemne și păgubitoare. Dimpotrivă, mai nou se caută – e drept, deocamdată cu mijloace neîndestulătoare – întărirea relațiilor cu românii și organizațiile românești din diasporă.

Dar cu regret trebuie să constatăm că și la acest capitol, ca de altfel aproape peste tot, România a rămas binișor în urma altor state de mai aproape și de mai departe...Toate astea (și încă multe altele neamintite) au contribuit și continuă să contribuie la periferizarea României în concertul statelor europene, la consolidarea unei mentalități românești de dispreț față da valorile naționale și de neîncredere în capacitatea românilor de a se smulge din noroiul clisos al mizeriei.

Evident că după decenii de sacrificii în numele unor utopii ucigașe și sinucigașe, urmate de o tranziție labirintică spre o ușă deocamdată nițel întredeschisă de către occidentali pentru noi, românii, evident că în asemenea condiții garnisite cu promisiuni, șomaj și inflație, nimeni nu mai este dispus la jertfe certe pentru intrarea într-un viitor incert.

Dar nici prosternarea în fața opulenței și la picioarele geniului practic al Occidentului nu este o soluție. Da, apusenii pot să ne asigure toate cele necesare, aproape fără contribuția românilor. Doar să fim cuminți și ascultători. Statele hiperindustrializate (SUA, Japonia, Germania) și-au creat admirabile mecanisme pentru realizarea de superproducții. Ele au nevoie doar de piețe de desfacere, goale și încăpătoare așa ca piața românească. Căci modelul economic actual este cel adaptat la un consum fără limite în timp și spațiu, fapt pentru care cumpărătorul de pretutindeni este urmărit neîncetat printr-un adevărat bombardament publicitar. Apoi el este înșelăcat prin cele mai subtile mijloace ale ofertei, care merg de la rate și împrumuturi aparent teribil de avantajoase, până la definitiva lui înglodare în datorii. Apare, însă, un pericol destabilizator pentru națiune: Cum este pregătit schimbul de mâine al României? Pentru că tinerii de azi, neangajați și dezorientați, sunt pregătiți doar să consume bunătățile și mirajul înșelător al Occidentului. Iar față de specificul și nevoile presante ale României afișează un dispreț suveran...

Emil Constantinescu era de părere cândva (la începutul mandatului său) că guvernanții trebuie să se sacrifice pentru popor. Măcar de-ar fi fost așa!...Oricum, un lucru este cert că pentru depășirea crizei care ne macină și pentru adjudecarea binelui într-un viitor nu prea îndepărtat, soluția este la îndemâna noastră: Unirea tuturor românilor, dincolo de orgolii și frustrări, într-un general efort constructiv!

12.Prin noi înșine

Reforma este de multușor dusă pe sfârlă, dar se insistă cu ea în virtutea unui reflex de sorginte comunistă, potrivit căruia revoluția are un început dar n-are sfârșit. În principiu putem fi de acord cu un asemenea punct de vedere, din următoarele două motive. Întâi că, vorba lui Petre Țuțea, istoria n-a cunoscut decât o singură revoluție – cea creștină, deci mult lăudatele revoluții iacobino-bolșevice pot fi eventual taxate, eufemistic vorbind, drept lovituri de stat. În al doilea rând că începutul unor asemenea mișcări torționare a coincis cu sfârșitul, din care cauză falimentul era inevitabil încă din start. Deci eforturile strategilor de-a impune un sens acestor mișcări, prin rețete garantate de reducția mentală și spirituală, au dus fatalmente la constrângerea înaintării lor spre începuturile istoriei, pe pârtiile bătătorite de primitivism, intoleranță și crimă.

Însă reforma noastră este tema originală a unor strategii care țin morțiș să demonstreze că sunt premianți, cu toate că evidența ilustrează fără drept de tăgadă că ei căzut până și la examenul de corigență...

Și într-un asemenea marasm economic condimentat cu corupție, inflație, șomaj și aberații politice, făuritorii economiei noastre de piață aleargă pe la cancelariile străine pentru acreditarea abilității lor diplomatice și pentru smulgerea de credite ce au darul să prelungească agonia cetățeanului de rând, în timp ce românul sărman mai caută soluții miraculoase gen Caritas și FNI, care soluții s-au dovedit și continuă să se dovedească admirabile doar pentru potențați și descurcăreți.

Dar – vai mie! – numărul răsfățaților de soartă de pe la noi (cine mai are timp să judece avalanșa ilegalităților întrebuințate cu folos de aceștia?!) este mult prea mic pentru ca România să ofere imaginea unei țări prospere și stabile în plan social. În schimb numărul dezmoșteniților este într-un progres îngrijorător, și soluțiile guvernelor se dovedesc pe mai departe fie infantile, fie oneroase pentru cetățeanul agresat de vicisitudini, în orice caz provizorii și tranzitorii între Cotroceni și Palatul Victoria.

*

Am vrut și vrem în continuare să instaurăm economia de piață cu porțile larg deschise. Dar una din cauzele dezastrului la care s-a ajuns este opera conjugată a intrărilor și ieșirilor necontrolate. Vameșii și sforarii s-au îmbogățit pe seama produselor românești furate ori achiziționate pe prețuri penibile de la fabricile aflate în plin proces de dezagregare, în timp ce populația se delecta cu băuturi răcoritoare și gumă de mestecat apuseană! Vinovații nu trebuie căutați în exterior (evident, sunt destui și pe-acolo), ci aici, printre noi. Ei se numesc afaceriști și speculanți, demnitari, diplomați și directori, foști și actuali nomenclaturiști, oameni politici laolaltă cu polițiști și magistrați, într-un cuvânt o faună bogată și pestriță, care s-a pus temeinic pe căpătuială în rețele de tip mafiot ce urmăresc tescuirea rapidă a României, pentru interesul lor profund patriotic și pentru nevoile urmașilor lor. Și atunci, nu este vinovată blazarea și indolența unora dintre noi, la fel ca prostia și credulitatea altora?!...

Ce-i de făcut, pentru că, iată, se adaugă an după an și greutățile românilor se înscriu pe o curbă nestrămutat ascendentă, braț la braț cu prețurile. Căci chiar dacă de la 1 ianuarie 2007 am fost admiși în Uniunea Europeană, nu este cazul să ne narcotizăm cu iluzia unor miracole venite din afară, fără eforturi și bătăi de cap din partea noastră, care – chipurile – ar avea darul să ne smulgă căruța economică din noroiul unde s-a împotmolit cam de mulțor.

Nu trebuie să fii economist ca să-ți dai seamă că nu există decât două căi sigure prin care România poate fi scoasă din actualul impas: Pe de o parte muncă susținută și eficientă în toate compartimentele de activitate, doar astfel având șansa să spargem cercul vicios prețuri-salarii; pe de altă parte, investițiile străine, de preferință cele apusene. Din nefericire, guvernanții noștri de ieri și de azi au apelat de fiecare dată la calea cea mai lesnicioasă, dar și cea mai împovărătoare pe termen lung, anume la calea împrumuturilor, uneori chiar pentru satisfacerea nevoilor de hrană ale populației...

Însă cum investitorii străini de gabarit nu se înghesuie spre România din motive ce privesc în

egală măsură machiajul nostru politic și dezastrul progresiv al tuturor sectoarelor de activitate, iată că de fapt rămâne o singură cale rezonabilă: Prin noi înșine, adică printr-o muncă cinstită și eficientă, din care pentru noi să rezulte prosperitate, satisfacții și independență economică, iar pentru străini ea să fie dăătoare de încredere în șansele oferite de România!

Ne face plăcere (poate că uneori se strecoară și un dram de invidie) să ne extaziem în fața belșugului occidental. Dar această bogăție este rezultatul logic al unei munci exemplare, cumul de eforturi individuale exigente cu ele însele. Știm prea bine că după al doilea război mondial, cea mai mare parte a Apusului Europei era o ruină. Îndeosebi Germania. E drept că americanii au alocat mari sume de bani în cadrul planului Marshall și că refacerea acestei părți a Europei era perfect cristalizată în idee, adică în concepția strategilor ce și-au asumat sarcina reconstruirii ei și a prosperității generalizate. Dar singure aceste două componente ar fi fost ineficiente. Materialul de sudură și umplutură în vasta reconstrucție demarată l-a reprezentat hărnicia, competența, dăruirea, voința și încrederea cetățenilor în putința reală a atingerii țelului fixat.

Prin noi înșine este singura noastră cale de redresare și de înscriere pe traseul prosperității reale! A nu se înțelege de aici varianta unei economii autarhice. Dimpotrivă, de-abia în acest mod se vor înmulți relațiile trainice cu exteriorul, iar investitorii străini se vor grăbi să-și plaseze capitalul într-o Românie schimbată în bine în ceea ce privește echilibrul și stabilitatea. Căci, o vede oricine, Dumnezeu ne-a înzestrat țara cu nenumărate bogății și cu forță de muncă de bună calitate. Rămâne ca odată și odată să fie asigurate celelate condiții necesare unei producții rentabile: cadrul juridic adecvat, capitalul și atitudinea corespunzătoare față de muncă.

AUTOR: GEORGE PETROVAI

www.sighet-online.ro